

Η ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΟΙΝΩΝ

Η Σουηδία έχει πληθυσμό 9.250.000 κατοίκους και από το 1995 είναι χώρα μέλος της ΕΕ, χωρίς όμως να ανήκει στην ευρωζώνη.

Στη χώρα η κατανάλωση οίνου αυξάνεται συν τω χρόνω εις βάρος των άλλων κατηγοριών αλκοολούχων ποτών. Οι στατιστικές πωλήσεις (κατ' όγκον) του Κρατικού Λιανικού Μονοπωλίου Οινοπνευματωδών (Systembolaget) για τα έτη 2007 και 2008 δείχνουν την εξής ανάλυση των διαφόρων κατηγοριών οινοπνευματωδών:

	2007	2008
- δυνατές μπύρες (περιεκτ. οινοπν. άνω του 3,5%)	52%	51%
- οίνοι διάφοροι (συνολικά)	39%	40%
- αποστάγματα (δυνατά ποτά)	5%	5%
- ελαφρές μπύρες, μηλίτης και συναφή	4%	4%

100% 100%

Αν όμως ληφθούν υπόψη και οι άλλοι τρόποι προμήθειας και κατανάλωσης οινοπνευματωδών στη Σουηδία πέραν της ατομικής λιανικής προμήθειας από το Κρατικό Μονοπώλιο (όπως: κατανάλωση σε εστιατόρια και μπαρ, ατομική εισαγωγή επ' ευκαιρία ταξιδιού στο εξωτερικό κ.λπ.), τότε την πρώτη θέση στην κατανάλωση κατέχουν τα κρασιά (40%), τη δεύτερη οι δυνατές μπύρες (29%), ακολουθούν τα αποστάγματα (24%) και τέλος οι υπόλοιπες μπύρες (7%).

Το **2008** επωλήθησαν συνολικά από το Systembolaget **160.911 χιλιόλιτρα οίνου** και το 2007 συνολικά 154.021 χιλιόλιτρα, έναντι 145.265 χιλιολίων το 2006, 137.758 το 2005 και 133.296 χιλιολίων το 2004. Είναι προφανής η σταθερή αύξηση των πωλήσεων οίνου ετησίως.

Η φορολογική επιβάρυνση της κατανάλωσης οίνων και οινοπνευματωδών εν γένει στη Σουηδία είναι πολύ υψηλή σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας (Eurostat) των τελευταίων ετών, ο δείκτης τιμής πώλησης οινοπνευματωδών έχει ανά χώρα ως εξής (επίπεδο αναφοράς η ΕΕ των 27):

- Νορβηγία	229
- Ισλανδία	226
- Ιρλανδία	181
- Φινλανδία	170
- Ην. Βασίλειο	152
- Σουηδία	145
- Δανία	128
- ΕΕ-27	100
- Γαλλία	91
- Γερμανία	82
- Ισπανία	81
- Βουλγαρία	69

Από 1.1.2004 επετράπησαν οι προσωπικές ταξιδιωτικές εισαγωγές οίνων στη χώρα μέχρι 90 λίτρα (για περιεκτικότητα σε αλκοόλ έως 15%) και μέχρι 20 λίτρα (για περιεκτικότητα 15-18%), οι οποίες πραγματοποιούνταν κυρίως από τη Δανία και τη Γερμανία. Λόγω της αλματώδους αύξησής τους προτάθηκε η κατά 40% μείωση της εν γένει φορολογικής επιβάρυνσης της κατανάλωσης οίνου, αλλά τελικά προτιμήθηκε η συναφής εμπειρία της Φινλανδίας.

Στα χρόνια που ακολούθησαν η δυνατότητα προσωπικής εισαγωγής αλκοολούχων ποτών στη Σουηδία ερμηνεύθηκε από πολλούς ως ελευθερία εισαγωγής και διαμέσου του Internet, πράγμα που εν γένει δεν βρήκε σύμφωνες τις σουηδικές αρχές (με την εξαίρεση ολίγων μεμονωμένων περιπτώσεων δικαίωσης πολιτών από τοπικά δικαστήρια), με αποτέλεσμα οι πολίτες να αναγκάζονται σε καταβολή προστίμων και τα προϊόντα (οινοπνευματώδη) να κατάσχονται στα τελωνεία της χώρας. Η κοινωνική ανησυχία που δημιουργήθηκε οδήγησε σε ανακοίνωση των Σουηδικών Τελωνείων τον Ιούνιο του 2008 περί απελευθέρωσης της αγοράς αλκοόλ online, πράξη που άρχισε να ισχύει από 1.1.2009. Έκτοτε παρατηρούνται δύο τρόποι εισόδου οινοπνευματωδών στη χώρα:

α) παραγγελία online από εταιρία του εξωτερικού, η οποία αναλαμβάνει τη μεταφορά-παράδοση, οπότε η εταιρία οφείλει να είναι εγγεγραμμένη σε σουηδικό μητρώο προμηθευτών εξ αποστάσεως και πληρώνει η ίδια τους αναλογούντες δασμούς, ή

β) σε περίπτωση απροθυμίας του πωλητή να εγγραφεί σε σουηδικό μητρώο, υποχρέωση του πολίτη-αγοραστή να αναθέσει τη μεταφορά σε μεταφορική εταιρία, οπότε ο ίδιος θα επιβαρυνθεί με το νόμιμο δασμό· επιστάται συνεπώς η προσοχή των πολιτών για τον κίνδυνο σοβαρής αύξησης του τελικού κόστους των προϊόντων σε σχέση με την αρχική τιμή παραγγελίας.

Η Σουηδική Φορολογική Υπηρεσία υπογραμμίζει, σε σχέση με την πρόσφατη αναπροσαρμογή της νομοθεσίας, ότι ανεξαρτήτως του τρόπου αγοράς οινοπνευματωδών, ήτοι online ή εντός της χώρας από το Systembolaget, αποδέκτης του φόρου είναι η ίδια η Φορολογική Υπηρεσία. Εφόσον το αλκοόλ αγοράζεται για προσωπική κατανάλωση, δεν υπάρχει όριο στην ποσότητα που μπορεί να εισαχθεί. Πρόβλημα ασφαλώς μπορεί να προκύψει όταν πρόκειται για εξαιρετικά μεγάλη ποσότητα, οπότε και είναι δύσκολο να αιτιολογηθεί η προσωπική χρήση. Σε τέτοιες περιπτώσεις εισόδου μεγάλων ποσοτήτων με φορτηγά αυτοκίνητα οι τελωνειακές αρχές μπορούν να παρακρατήσουν τα προϊόντα έως ότου ο αγοραστής παράσχει πειστήρια της προσωπικής χρήσης, για το λόγο δε αυτό οι αρχές συμβουλεύουν προηγούμενη συνεννόηση με αυτές. Πάντως, εάν ο πολίτης αγοράσει τα προϊόντα στο εξωτερικό και τα εισάγει ο ίδιος κατά το ταξίδι της επιστροφής του στη Σουηδία, τότε δεν επιβαρύνεται με την καταβολή δασμών.

Η τρέχουσα φορολογία (από 1.1.2008) ανά λίτρο οίνου (για τα άλλα οινοπνευματώδη οι αριθμοί είναι διαφορετικοί) αναλόγως της κατ' όγκον περιεκτικότητας σε οινόπνευμα έχει ως εξής (σημερινή ισοτιμία: 1 ευρώ = 10,5 SEK περίπου):

<i>Περιεκτικότητα αλκοόλ (%)</i>	<i>Φόρος (SEK/λίτρο)</i>
μέχρι 2,25	0
2,25 - 4,5	7,58
4,5 - 7	11,20
7 - 8,5	15,41
8,5 - 15	21,58
15 - 18	45,17

Το Σουηδικό Μονοπώλιο Οινοπνευματωδών Systembolaget είναι ανώνυμος εταιρία ανήκουσα εξ ολοκλήρου στο κράτος, με το αποκλειστικό δικαίωμα της λιανικής πώλησης ποτών περιεκτικότητας σε αλκοόλ 3,5% και άνω. Διαθέτει τη στιγμή αυτή 411 καταστήματα σε όλη τη χώρα (ευρισκόμενα σε ένα σύνολο 322 πόλεων και κωμοπόλεων), τα μισά περίπου εκ των οποίων λειτουργούν με αυτοεξυπηρέτηση των καταναλωτών. Η ποιότητα των προϊόντων ανεξαρτήτως προέλευσης, οι τυχόν επιπτώσεις στην υγεία του κοινού, η ζήτηση καθώς και άλλες παράμετροι είναι αυτές που καθορίζουν την επιλογή των οινοπνευματωδών ποτών από τη διεύθυνση του Μονοπωλίου. Το 1997 η ΕΕ είχε αποφανθεί πως το Μονοπώλιο είναι σύμφωνο με το ευρωπαϊκό δίκαιο, ανάλογη δε απόφαση εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο πρόσφατα, με το σουηδικό κράτος να «κερδίζει» την υπόθεση με το αιτιολογικό της προστασίας της δημόσιας υγείας.

Οι εργαζόμενοι στο Systembolaget είναι περίπου 5.000, εκ των οποίων περί τους 400 είναι διευθυντές καταστημάτων (με σχεδόν ισομερή αριθμό ανδρών-γυναικών). Το σύνολο του προσωπικού απασχολείται σύμφωνα με τους όρους συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Ο κύκλος εργασιών του Μονοπωλίου το 2008 ανήλθε σε 21,3 δισ. SEK ή 2 δισ. ευρώ περίπου (όπερ σημαίνει αύξηση 5,4% σε σχέση με το 2007), εκ των οποίων 10,6 δισ. SEK (1 δισ. ευρώ) αντιστοιχούν στην κατηγορία οίνων. Τα μικτά κέρδη για το 2008 ήταν της τάξεως των 2,7 δισ. SEK (περί τα 250 εκατ. ευρώ).

Ο συνολικός αριθμός διαφορετικών τύπων και ονομασιών οίνων που διατίθενται από το Systembolaget στις συνήθεις καθιερωμένες κατηγορίες του (ήτοι εκτός ειδικών παραγγελιών) διατηρείται στα ίδια επίπεδα τα τελευταία έτη: 1.525 το 2006, 1.370 το 2007, 1.402 το 2008, θα ανέλθει δε σε 1.550 το 2009. Οι πωλήσεις οίνων από το Systembolaget ανά Σουηδό κάτοικο για το 2008 ήταν της τάξεως των 18 λίτρων (αύξηση 3,3% ως προς το 2007), ενώ αν θεωρήσουμε μόνο τον πληθυσμό από 15 ετών και άνω οι πωλήσεις ανέρχονται σε 21,5 λίτρα ανά κάτοικο.

Τα μερίδια διάθεσης οίνων στη σουηδική αγορά είναι (στοιχεία 2008 για κατανάλωση μετρούμενη σε καθαρό αλκοόλ και σε πληθυσμό άνω των 15 ετών):

- Systembolaget	75%
- ατομική εισαγωγή (μετά από ταξίδι)	13%
- εστιατόρια, μπαρ κ.λπ. (νόμιμα)	7%
- κατ' οίκον παρασκευή	3%
- λαθραία εισαγωγή	2%

	100%

Τα αντίστοιχα μερίδια για το σύνολο των αλκοολούχων ποτών στη Σουηδία (ομοίως για το έτος 2008 και για τον πληθυσμό άνω των 15 ετών) έχουν ως ακολούθως, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία:

- Systembolaget	57%
- ατομική εισαγωγή (μετά από ταξίδι)	18%
- εστιατόρια, μπαρ κ.λπ. (νόμιμα)	17%
- λαθραία εισαγωγή	6%
- κατ' οίκον παρασκευή	2%
- Διαδίκτυο	0%

	100%

Όσον αφορά τις χώρες από τις οποίες προέρχονται οι εισαγόμενοι στη Σουηδία οίνοι, παρατηρείται τα τελευταία χρόνια μια συνεχή αύξηση του μεριδίου αγοράς των χωρών του λεγομένου Νέου Κόσμου (Αυστραλία, Νότια Αφρική, Χιλή) εις βάρος των παραδοσιακών οινοπαραγωγών χωρών (Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία). Παρατίθεται κατωτέρω πίνακας των χωρών προέλευσης οίνων για το έτος **2008** (μερίδια στη σουηδική αγορά κατά φθίνουσα σειρά και μεταβολή % σε σχέση με το 2007), όπου είναι σαφής η πολύ δυσχερής θέση των ελληνικών οίνων στη σουηδική αγορά:

- Αυστραλία	16,6%	(+10,7%)
- Νότια Αφρική	16,4%	(+10,9%)
- Ιταλία	15,5%	(-1,9%)
- Ισπανία	13,7%	(-1,7%)
- Γαλλία	9,4%	(+1,0%)
- Χιλή	7,1%	(+3,8%)
- ΗΠΑ	4,8%	(-0,7%)
- Γερμανία	4,6%	(-0,2%)
- Ουγγαρία	3,4%	(+41,8%)
- Αργεντινή	3,1%	(-5,1%)
- Πορτογαλία	2,0%	(+17,3%)
- Βουλγαρία	1,3%	(+6,9%)
- Σουηδία	0,8%	(-5,8%)
- Νέα Ζηλανδία	0,3%	(+19,3%)
- Αυστρία	0,2%	(+30,7%)
- Κύπρος	0,1%	(-2,2%)
- Ρουμανία	0,1%	(+6,4%)
- Ελλάδα	0,1%	(-21,8%)
- Λίβανος	0,1%	(+41,2%)
- Λοιπά	0,4%	(+10,0%)

	100%	(+4,5%)

(πηγή: Systembolaget)

Ας σημειωθεί πάντως ότι από φέτος (2009) έχουν εγκριθεί και υπάρχουν στα ράφια των καταστημάτων του Μονοπωλίου ένα λευκό και δύο κόκκινα ελληνικά κρασιά.

Η προτίμηση των καταναλωτών στρέφεται στον ερυθρό οίνο (60% των πωλήσεων κατ' όγκον) και στον λευκό (33%), ενώ των υπολοίπων κατηγοριών η κατανάλωση είναι μικρή (ροζέ, αφρώδεις οίνοι, σαμπάνια κ.λπ.). Η τελική τιμή της φιάλης των 75 cl επηρεάζει καθοριστικά την προτίμηση των καταναλωτών, που έχουν ήδη στραφεί σαφώς προς τους ασκούς των 3 λίτρων, των οποίων το μερίδιο στην αγορά έχει φθάσει στο 65% (έναντι 35% των φιαλών). Η ανάλυση τελικής τιμής φιάλης των 75 cl και μεριδίου αγοράς διαμορφώνεται το 2007 ως εξής:

Τιμή (SEK)	Ερυθροί οίνοι Μερίδιο (%)	Λευκοί οίνοι Μερίδιο (%)
μέχρι 39	9	20
40-49	37	48
50-59	22	13
60-69	14	9
70-79	7	4
80-89	4	2
90-99	3	2
100 και άνω	4	2

	100%	100%

Το Μονοπώλιο δεν έχει δικαίωμα εισαγωγής και χονδρεμπορίας και προμηθεύεται τα ποτά από εισαγωγικούς οίκους που διαθέτουν επίσημη άδεια και ειδικές τελωνειακές αποθήκες. Οι εισαγωγείς έχουν επίσης το δικαίωμα διαφήμισης και προώθησης των οίνων τους στους καταναλωτές και τα εστιατόρια, χωρίς πάντως να μπορούν να επηρεάζουν το Μονοπώλιο. Στη Σουηδία υπάρχουν συνολικά 550 εισαγωγείς και εταιρίες παραγωγής οινοπνευματωδών ποτών. Αρκετές από αυτές εδρεύουν στη Φινλανδία, Νορβηγία και Δανία ή αποτελούν αποκλειστικούς εισαγωγείς μεγάλων διεθνών εταιριών.

Οι δέκα μεγαλύτεροι εισαγωγείς διακινούν το 65% του όγκου οίνων στην αγορά, οι 20 μεγαλύτεροι το 88%, οι 30 το 96%, οι 40 το 98% και οι 50 όλοι μαζί το 99% της σουηδικής αγοράς. Οι 10 πρώτοι είναι κατά σειράν: V&S Group, Fondberg, Oenoforos, Philipson & Söderberg, Bibendum, Arvid Nordquist, Stellan Kramer, Enosvezia, Hjo Grosshandel και Domaine Wines. Σημειωτέον ότι η τρίτη κατά σειράν εισαγωγική εταιρία διευθύνεται από τον Έλληνα επιχειρηματία κ. Τάκη Σολδάτο, αλλά διακινεί κυρίως μη ελληνικούς οίνους.

Σύμφωνα με το Nordic Wine Institute, το Κρατικό Μονοπώλιο (Systembolaget) λειτουργεί ως εξής:

- 1) Εξ ορισμού πρέπει να είναι αντικειμενικό στην επιλογή των οίνων που θα διατεθούν στα πρατήριά του (αρκετά σκάνδαλα δωροδοκιών είχαν πάντως ξεσπάσει τα τελευταία χρόνια, με διευθυντές καταστημάτων του Μονοπωλίου να απομακρύνονται οριστικά από την εργασία τους ή να τιμωρούνται δικαστικώς έπειτα από κατηγορίες ότι ευνόησαν μεγαλοεισαγωγείς έναντι «δώρων»).
- 2) Οι εισαγωγείς αποθηκεύουν τους προς διάθεση οίνους και προτείνουν πλήθος εξ αυτών (άνω των 16.000 συνολικά ετησίως) για επιλογή από το Μονοπώλιο, του οποίου οι αρμόδιοι δοκιμάζουν μέρος αυτών (περί τις 10.000 συνολικά ετησίως).
- 3) Η σταθερή γκάμα οίνων του Μονοπωλίου απευθύνεται στην πλειοψηφία των καταναλωτών, ανανεώνεται δύο φορές το χρόνο και τα νέα είδη θα παραμείνουν δοκιμαστικά στα ράφια των καταστημάτων του μέχρι 12 μήνες.
- 4) Η μεταβαλλόμενη γκάμα οίνων αποτελείται από εποχιακές παραγγελίες ή προσωρινές παραγγελίες δυσεύρετων τύπων σε μικρές ποσότητες.
- 5) Η πρόθεση επιλογής νέων οίνων γνωστοποιείται από το Μονοπώλιο σε όλους τους εισαγωγείς τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο κάθε έτους για το επόμενο διάστημα. Οι εισαγωγείς αποστέλλουν τις προσφορές τους και ειδοποιούνται εν συνεχεία για την αποστολή δειγμάτων μέρους της προσφοράς τους.
- 6) Οι υπεύθυνοι παραγγελιών του Μονοπωλίου εν συνεχεία, σε συνεργασία με το προσωπικό του τμήματος δοκιμασιών, διενεργούν τυχαία και τυφλή δοκιμασία, βαθμολογούν τους οίνους και αποφασίζουν να παραγγείλουν τους οίνους που συγκέντρωσαν την υψηλότερη μέση βαθμολογία!

Πρωτοβουλία IQ

Η «Πρωτοβουλία IQ» ξεκίνησε από το Systembolaget πριν από ορισμένα χρόνια με στόχο να ευαισθητοποιήσει τη σουηδική νεολαία και το σουηδικό λαό ως προς τους κινδύνους της κατανάλωσης αλκοόλ και να διαμορφώσει υγιέστερες συμπεριφορές για μείωση του φαινομένου του αλκοολισμού.

Κάθε πολίτης, φορέας, εταιρία, σύλλογος ή όργανο μπορεί να καταθέσει ή να προτείνει ιδέες, εμπειρίες, απόψεις ή συγκεκριμένα σχέδια που να εξυπηρετούν τον παραπάνω στόχο, το σύνολο δε αυτών των ιδεών και σχεδίων συγκεντρώνονται και δημοσιοποιούνται μέσω της ιστοσελίδας www.iq.se. Η IQ αποτελεί θυγατρική εταιρία της μητρικής Systembolaget AB.

Στη διάρκεια του 2008 κατατέθηκαν πολλές νέες ιδέες και συγκεκριμένες δραστηριότητες, ώστε ο αύξων αριθμός των καταγεγραμμένων «σχεδίων IQ» να φθάσει τα 843. Σημειώνουμε ορισμένα από τα νέα σχέδια που αξίζουν προσοχής:

- Επίσημη υπόσχεση συλλογικού φορέα για «λευκό Φεβρουάριο», ήτοι απόλυτη αποφυγή κατάστασης μέθης για ολόκληρο το μήνα.
- Υπογραφή μνημονίου από αριθμό εστιατορίων ενός δήμου για ευθύνη και αποτελεσματικές δράσεις κατά του αλκοόλ.
- Συγγραφή κανόνων κατανάλωσης αλκοόλ από μαθητές συγκεκριμένου γυμνασίου.
- Ενθάρρυνση εφήβων για αποχή από το αλκοόλ μέσω προσφοράς συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες ανωτέρου επιπέδου.
- Δημόσια προβολή των κινδύνων κατανάλωσης αλκοόλ κατά την εγκυμοσύνη.
- Δημιουργία φιλμ με υπογράμμιση των επιβλαβών συνεπειών του αλκοόλ στα πλαίσια κοινωνικών εκδηλώσεων (εορτές, γάμοι κ.λπ.).

Εταιρίες εισαγωγής ελληνικών οίνων

Παρατίθεται τέλος πίνακας σουηδικών εταιριών εισαγωγής που μεταξύ άλλων εισάγουν και ελληνικά κρασιά στη Σουηδία:

ASTAS VINKÄLLA (www.astasvinkalla.se)
 BIBENDUM AB (www.bibendum.se)
 FONDBERG & Co AB (www.fondberg.se)
 GRANQVIST VINAGENTUR (www.granqvist-vin.se)
 MAXXIUM SWEDEN (www.liquidinspiration.com)
 MELETIS MAT & DRYCK (www.meletis.se)
 OENOFOROS AB (www.oenoforos.se)
 SYMPOSION INTERNATIONAL AB (www.symposion.nu)
 V&S GROUP (www.vsgroup.com)
 VINHUS ÖRJAN & FEUER (www.orjanofeuere.se)
 C&C VINIMPORT AB (www.ccvinimport.com)

-----

*Στοκχόλμη, Ιούνιος 2009
 Γραφείο ΟΕΥ Στοκχόλμης*